

Een omgevingsvisie
in ontwikkeling

Bouwstenen voor de omgevingsvisie van Enkhuizen

Meegaan met de tijd,
vasthouden van wat van waarde is

Oktober 2021

Inhoud

Hoofdstuk 1 | Nadenken over de toekomst **3**

De omgevingsvisie is onderdeel van de Omgevingswet	4
De samenhang met andere bestuurslagen en gemeenten	5
Participatie: elke mening telt	7

Hoofdstuk 2 | Onze identiteit loopt door alles heen **8**

Onze geschiedenis zegt veel...	9
...Over wie we nu zijn...	10
...En waar we in 2040 willen staan	13

Hoofdstuk 3 | De verhalen wijzen de weg **15**

Trends: dit speelt er in de wereld om ons heen	16
Kernopgaven: er ligt werk te wachten	19
Visie: een toekomstperspectief in vier verhalen	22
Verhaal Historische stad Enkhuizer samenleving	24
Verhaal Vitale wijken	27
Verhaal Buitenleven Westfriese Omringdijk	32
Verhaal Werken om de hoek	36
Bovenlokale samenhang van verhalen	39

Hoofdstuk 4 | Zo gaan we met elkaar verder **40**

Rollen en relaties: iedereen is op een eigen manier betrokken	41
De routekaart van de gemeente	42
1. Beschrijving	43
2. Spelregels voor keuzes	43
3. Inhoudelijke uitwerking	43
4. Gebiedsgerichte uitwerking	45
5. Ruimte bieden aan maatschappelijke ontwikkelingen en initiatieven	45
Van bouwstenen naar de omgevingsvisie	46

Samenvatting **48**

Bijlagen **51**

Bijlage 1 Procesbeschrijving traject	52
Bijlage 2 Procesbeschrijving participatie	56
Bijlage 3 Overzicht beleidsinventarisatie	61

Een omgevingsvisie in ontwikkeling

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

Hoofdstuk 1 Nadenken over de toekomst

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

Hoofdstuk 2

Onze identiteit loopt door alles heen

Mijn aantekeningen bij hoofdstuk 2

Recreatieve hotspots zoals de verschillende havens, het Zuiderzee museum en het strand geven deze kustlijn een bijzonder dynamisch aanzicht. Ook het dorpje Oostdijk vormt een bijzondere plek aan de kust.

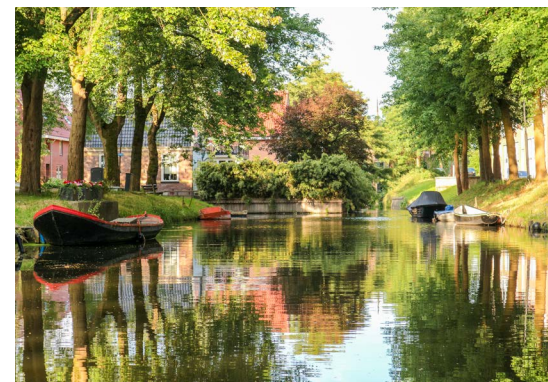
Seed Valley

De agrarische sector heeft in sterke mate de inrichting en verschijningsvorm van het landschap bepaald, en doet dit tot op de dag van vandaag. Het resultaat zijn vele boerderijen, begroeiing op en rond het erf, en de openheid van een polder. Onderdeel van de kustzone is het binnendijkse buitengebied waar een aantal agrarische bedrijven is gevestigd. De agrarische sector van Enkhuizen maakt onderdeel uit van Greenport NHN en levert mede met Seed Valley een belangrijke bijdrage aan de economische kracht van de agriregio.

...En waar we in 2040 willen staan

Waar we samen willen staan, moeten we samen bedenken en beslissen. Met de ruimte om dit bij te stellen als er nieuwe ontwikkelingen of wensen op ons pad komen. Via het participatieplatform samen.enkhuizen.nl hebben bewoners zich kunnen uitspreken over de beleving van het heden en de ideeën over de toekomst. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- Vanuit de waardering van het verleden vinden veel participanten ('deelnemers aan de participatie') dat de stad mooier, schoner en aantrekkelijker moet worden in de toekomst. Veel antwoorden gaan over aandacht voor het erfgoed, leegstand van winkels en autogebruik in het centrum.
- Het historisch groen in het oude centrum en de aandacht voor biodiversiteit binnen de stad worden gewaardeerd. In de woonwijken is groen een terugkerend onderwerp in relatie tot de omgevingskwaliteit, gezondheid en klimaatverandering (omgaan met hitte en veel regen).
- De kwaliteit van wonen en leven kan nog beter en completer worden met een gevarieerder en uitgebreider woningaanbod. Woningbouw aan de randen van de stad en herbestemming van gebouwen en terreinen worden genoemd. Voorzieningen buiten het stadscentrum, zoals winkels, scholen maar ook sport en sociale voorzieningen worden belangrijk gevonden.
- De fiets-, wandel- en watersport mag sterker ontwikkeld worden. Tot een divers aanbod dat jong en oud aanspreekt en aanzet tot bewegen in de buitenlucht.

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

Hoofdstuk 3
**De verhalen
wijzen de weg**

Mijn aantekeningen bij hoofdstuk 3

Kernopgaven: er ligt werk te wachten

De ontwikkelingen die de grote opgaven voor de toekomst vormen, zijn voor een belangrijk deel in bovenlokaal verband vertaald in gezamenlijke ambities en akkoorden. Daarnaast zijn er ook lokale doelstellingen en ambities waarvoor al beleid is opgesteld of momenteel in ontwikkeling is. De kernopgaven en bijbehorende toelichting staan hieronder samengevat en zijn gebaseerd op de inventarisatie van bestaand lokaal beleid en opgaven (bijlage 3).

Ruimtelijke kwaliteit

Kernopgave: Behoud karakter van landschapsgemeente Enkhuizen; Dit gaat om zowel de historische structuur en gebouwen als de samenlevingscultuur van de stad. De focus ligt op stad binnen de vesting meer als eenheid te laten beleven. Daarbij willen we de unieke plekken nog verder versterken en zorgen dat alles goed bereikbaar is. Daarnaast vormen de netheid en de leefbaarheid een speerpunt.

Wonen en leefbaarheid

Kernopgave: Vergroot de leefbaarheid en de diversiteit van het woonaanbod. Het moet fijn wonen zijn in alle woonwijken, ook binnen de vesting. Enkhuizen ontwikkelt een compleet en divers woonaanbod met passende

Woonakkoord West-Friesland

De regio wil inwoners van West-Friesland naar wens en tevredenheid laten wonen en een breed scala aan woonwensen binnen de regio realiseren. Zo kan West-Friesland tot de tien beste woonregio's van Nederland behoren en ook huishoudens uit andere regio's aantrekken. Onderdeel van Pact 7.1 Westfriesland is daarom een woonakkoord waarmee de gemeenten samenwerken op het gebied van de woningbouw. Dit betekent dat bij het realiseren van deze grote uitdaging rekening wordt gehouden met de kwaliteiten en mogelijkheden in de fysieke leefomgeving van de verschillende gemeenten.

De regio zet hiervoor in op:

- een versnelling van de woningbouwopgave met een betaalbaar, aantrekkelijk en duurzaam woonaanbod voor iedere doelgroep;
- het op peil houden en uitbouwen van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de bestaande voorraad;
- een leefbaar en bereikbaar West-Friesland tot in de kern;
- onderscheidende en complementaire nieuwbouwproducten;
- langer zelfstandig wonen bevorderen;
- werken met een flexibel kader dat de regio houvast biedt en ruimte laat voor marktinitiatieven.

ling'), de veiligheid en leefbaarheid vormen het uitgangspunt. Zo kan het autoverkeer en parkeren in delen van de binnenstad worden beperkt terwijl aan de randen van de binnenstad juist extra parkeerruimte komt. Dit vraagt om aanpassingen in het parkeerbeleid, de parkeervoorzieningen aan de rand, en de regulering van het verkeer. Samen met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen in Enkhuizen gaan we zoeken naar haalbare oplossingen.

Biodiversiteit, groen en natuur

Kernopgave: Behoud en versterk de biodiversiteit. We willen het groen aan de buitenranden versterken. Daarnaast houden we de biodiversiteit binnen de bebouwde kom en langs de randen in stand.

Visie: een toekomstperspectief in vier verhalen

De omgevingsvisie gaat over de gehele leefomgeving van Enkhuizen. Vanwege het diverse karakter van het grondgebied en het gebruik daarvan, hebben we dit onderverdeeld in vier deelgebieden. Per deelgebied schetsen we een toekomstbeeld, een 'verhaal'. De opgaven ('deelaspecten van de kernopgaven, zoals woningbouw en het stimuleren van sport en recreatie') en aanwezige kernkwaliteiten vormen de basis van de ontwikkelrichtingen en kansen waarop wordt

ingezet. Elk verhaal bevat ook een aantal handreikingen voor de uitwerking. De reacties uit de participatie geven extra kleuring aan het geheel en benadrukken welke specifieke onderwerpen belangrijk worden gevonden.

De verhalen vormen samen de basis voor de uiteindelijke omgevingsvisie. Daarmee zetten we de koers voor de uitvoering: het verder onderzoeken en concretiseren van de visie met stakeholders ('iedereen die erbij betrokken is en/of een belang erbij heeft'). Per thema of per gebied. Vervolgens moeten er nog afwegingen worden gemaakt, bijvoorbeeld over de volgorde van belangrijkheid of de kosten. Daarvoor is een afwegings- en toetsingskader nodig. Daarover meer in hoofdstuk 4.

Overigens: niet alleen de gemeente zet ontwikkelingen in gang in lijn met de toekomstige ambities. Ook een bewoner, vereniging of bedrijf kan een initiatief starten. Op die manier werken we samen aan de uiteindelijke omgevingsvisie..

Verhaal Werken om de hoek

Met het verhaal werken om de hoek wordt ingezet op de economische en maatschappelijke waarde van Enkhuizen. Enkhuizen heeft een veelzijdige economie. Sterke troeven zijn natuurlijk Seed Valley en het toerisme in de binnenstad, de haven, het Enkhuizerzand en themaparken zoals het Zuiderzeemuseum en Sprookjes Wonderland.

Deze ontwikkelingen zien we voor ons

De economische sector van Enkhuizen is divers. Elke sector en locatie heeft daardoor eigen speerpunten voor de toekomst.

1. Enkhuizen is nog steeds een compacte stad waarin alle hotspots goed met elkaar verbonden zijn. Er zijn goede en sterke winkels in het centrum en havens, mede omdat ze makkelijk en goed bereikbaar zijn. Dat is aantrekkelijk voor zowel eigen bewoners als bezoekers uit de regio of toeristen. De monumentale binnenstad ontwikkelt zich ook verder, en draagt zo bij aan een sterke(re) economie. Het toerisme en de recreatie zijn eveneens sterke aanjagers.
2. Seed Valley blijft van groot belang en een onderscheidende kwaliteit van onze stad. Deze sector staat voor de innovatiekracht van de stad en draagt bij aan de vitalise-

WONEN

- Huisvesting arbeidsmigranten organiseren i.s.m. bedrijven.

GEZONDHEID

- Voldoen aan de geldende milieu- en veiligheidsnormeringen.
- Bewegen stimuleren.

DUURZAAMHEID

- Verduurzaming gebouwen en bedrijvigheid.
- Energietransitie in bebouwde kom.
- Verduurzaming verkeer.
- Klimaatadaptatie.

ECONOMIE

- Versterken Seed Valley.
- Toekomstbestendige detailhandelstructuur.
- Meer ruimte voor werken in de woonomgeving (zzp).
- Bijdragen aan een vitale lokale en regionale economie.
- Faciliteren startende ondernemingen.
- Versterken agribusiness en recreatie en toerisme.
- Faciliteren startende ondernemingen.

MOBILITEIT

- Bereikbare gemeente.
- Beter benutten OV.
- Zet in op fietsen en wandelen.
- Versterken digitale bereikbaarheid.

RUIMTELIJKE KWALITEIT

- Benutten van de ruimtelijke kwaliteit en het erfgoed.
- Groen en water als onderscheidende kracht.

Overzicht van concrete opgaven op basis van de beleidsinventarisatie

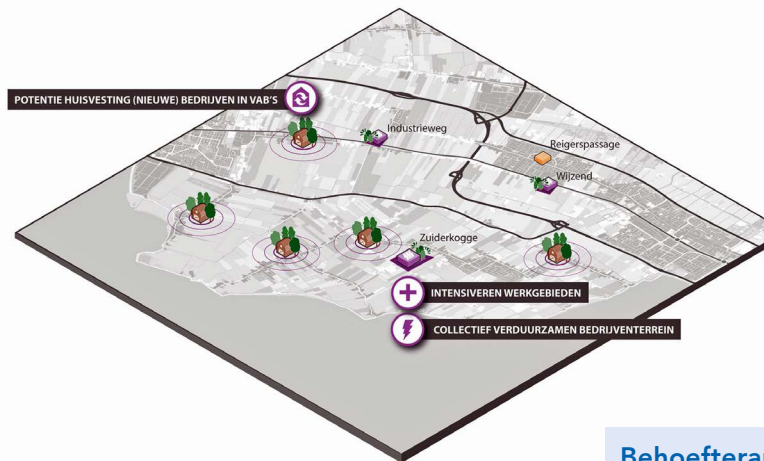
Mijn aantekeningen bij hoofdstuk 3

ring. Eventuele uitbreidingen zijn vanzelfsprekend in balans met andere thema's die belangrijk zijn voor de stad, zoals de (groene) ruimtelijke kwaliteit van Westeinde, het wonen, en de natuurontwikkeling aan de randen van de stad.

3. De bedrijventerreinen van Enkhuizen zijn afgestemd de lokale en regionale vraag.
4. Binnen Enkhuizen en daarbuiten is onvoldoende ruimte voor bedrijventerreinen beschikbaar.
5. De bedrijventerreinen zijn verduurzaamd en klimaatadaptief.

Dit staat ons te doen

1. Het gebied tussen de havens en het winkelgebied in het centrum kan worden verlevendigd door menging van horeca, cultuur en kleinschalige detailhandel. Dat is een uitgelezen kans om het gebied tussen Enkhuizen, Enkhuizerzand, het Zuiderzeemuseum en Sprookjeswonderland met elkaar te verbinden. Waar mogelijk promoten we West-Friesland in het algemeen en Enkhuizen in het bijzonder. Een andere optie is het organiseren of faciliteren van meer evenementen om het toerisme een impuls te geven.

Kansenkaart voor
de economie van
Enkhuizen

Behoefteraming werklocaties

Voor West-Friesland is een behoefteraming werklocaties opgesteld in 2020. Daaruit blijkt dat de vraag naar ruimte op bedrijventerreinen tot 2030 met 22 tot 48 hectare toeneemt en tot 2040 met nog eens 25 hectare. Deze uitbreidingsvraag heeft ook betrekking op de bedrijventerreinen van de SED-gemeenten waaronder Enkhuizen. Op de bestaande terreinen is nog maar beperkt tot geen uitgifte van terrein mogelijk. Om uitbreiding van het aanbod aan bedrijventerreinen te realiseren zijn twee scenario's mogelijk:

- De drie gemeenten analyseren lokaal de vraag naar bedrijfsruimte en zoeken lokaal naar een geschikte locatie voor uitbreiding.
- De drie gemeenten trekken gezamenlijk op (eventueel in samenwerking met andere buurgemeenten zoals Medemblik en Hoorn).

Arbeidsmigranten

Bedrijven zetten steeds vaker arbeidsmigranten in voor de groeiende hoeveelheid werk. Deze arbeidsmigranten verblijven voor korte of langere tijd in West-Friesland. Liefst op niet al te grote afstand van de werklocaties. Geschikte tijdelijke of meer structurele huisvesting voor deze groep is niet altijd voorhanden.

Het is belangrijk dat we dit goed regelen. Dan zijn de arbeidsmigranten verzekerd van een gezonde woonsituatie en is hun aanwezigheid in het voordeel van regionale economische groei.

Bovenlokale samenhang van verhalen

Gemeente Enkhuizen heeft een eigen toekomstverhaal, en verdient als lokaal gebied maatwerk. Tegelijk kan er veel voordeel worden behaald als we overeenkomsten zoeken met onze 'buren'. Samenwerking binnen de SED en in regionaal verband biedt kansen om onze doelstellingen beter, sneller, soepeler en goedkoper te bereiken. Denk aan een gemeenschappelijk geformuleerd afwegingskader en dito aanpak.

We zien drie niveaus van samenwerking:

1. Beleidsmatige samenwerking en uitwerking in omgevingsprogramma's en omgevingsplannen op SED-niveau: harmoniseren van beleid daar waar het kan en de gemeenten onderling daar voordeel van hebben.
2. Strategische samenwerking en uitwerking op regionaal niveau voor de grote opgaven.
3. Samenwerken in een grensgebied waar waarde creëren een gezamenlijke kans is. Zoals de groene grenzen van Westeinde en Florapark.

Mogelijkheden voor samenwerking op SED-niveau:

- Duurzaamheid (energiestrategie, klimaatadaptatie, verduurzaming, warmtetransitie)
- Biodiversiteit en Natuur
- Wonen
- Infrastructuur (wandel- en fietspadennetwerk, verkeersontsluiting, vaarrouthenet)
- Gezondheid en Veiligheid

Mogelijkheden voor samenwerking op regionaal niveau:

- Woningbouwopgave conform het woonakkoord
- Huisvesting arbeidsmigranten
- Strategie bedrijventerreinen
- Kwaliteit van het landschap en biodiversiteit
- Waternetwerken en fietsnetwerken versterken
- Mobiliteit
- Toerisme en Recreatie

De groene scheg.
Grensgebieden met buurgemeenten die geschikt zijn voor een gezamenlijke gebiedsvisie.

Mijn aantekeningen
bij hoofdstuk 3

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

Hoofdstuk 4 Zo gaan we met elkaar verder

je specifiek integraal wilt uitwerken voor het omgevingsplan. Aan de hand van dit document is er vrijheid om zelf te bepalen welke programma's er worden uitgevoerd. Vanuit de omgevingswet zijn alleen programma's voor omgevingsgeluid en luchtkwaliteit verplicht.

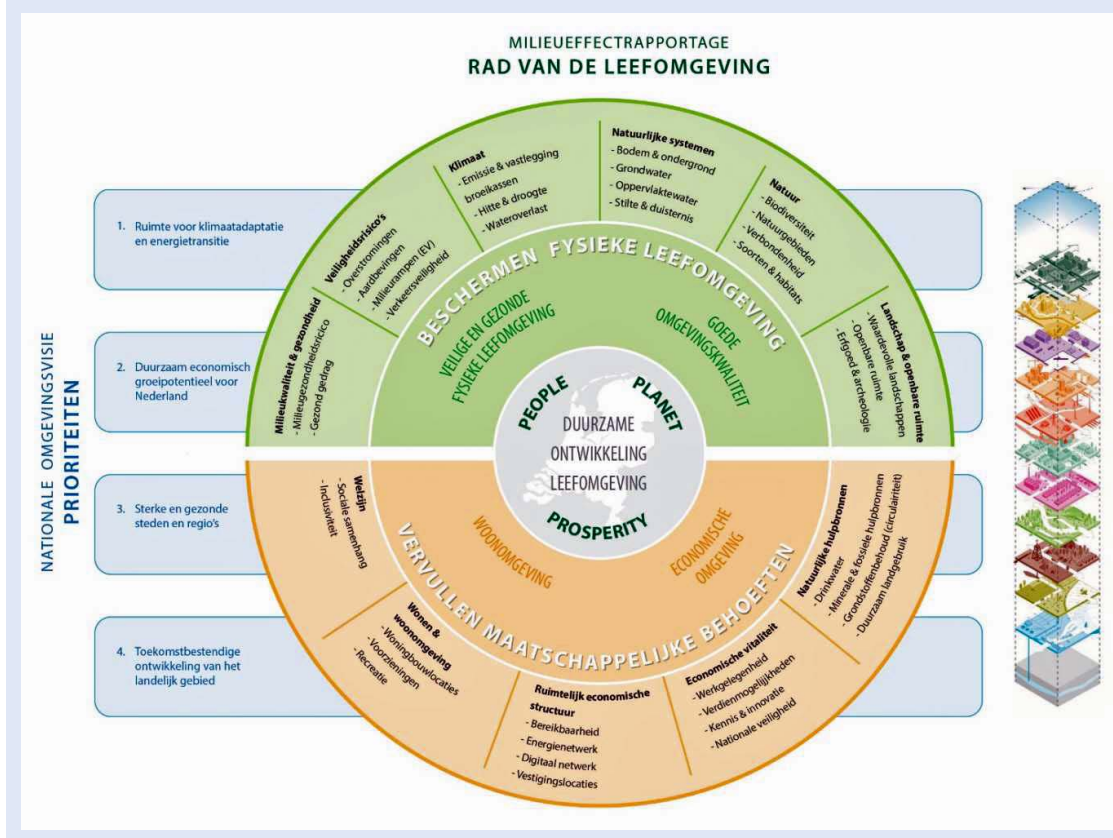
Voor de volgende thema's is een uitwerking in de vorm van een programma naast het sectorale beleid nodig:

- Gebiedsontwikkeling en woningbouw: uitwerking locaties en afwegingskaders (zie verhaal Vitale wijken);
- Klimaatadaptatie en vergroening van de fysieke leefomgeving (vervolg op de regionale aanpak klimaatadaptatie West-Friesland);
- Lokale uitwerking van de energietransitie (vervolg op de RES);
- Gezondheid (is in de toekomst mogelijk zwaarwegend, en dus is nader onderzoek nodig hoe dit thema in de fysieke leefomgeving opgepakt kan worden). Voor dit thema is verdere verdieping in de vorm van een programma voorstelbaar.

4. Gebiedsgerichte uitwerking

Het is goed om elke lokale situatie op zichzelf te bekijken. Daarvoor vindt er nog een verfijning van de bouwstenen tot

De gemeente heeft veel aandacht voor de invloed van alle activiteiten op het milieu. Het Milieueffectrapport van de Nationale Omgevingsvisie, kortweg PlanMER, bevat een zogenaamd Rad van de leefomgeving. Dit instrument helpt daarbij en vormt daarom het vertrekpunt voor de OER.

Mijn aantekeningen
bij hoofdstuk 4

omgevingsplan past, willen we aan de zogenaamde omgevingstafel kijken wat wél mogelijk is. Zo geven we niet alleen invulling aan de letter van de omgevingsvisie, maar ook aan de intentie om plannen welwillend te benaderen vanuit een 'wat kan wel'-houding.

Van bouwstenen naar de omgevingsvisie

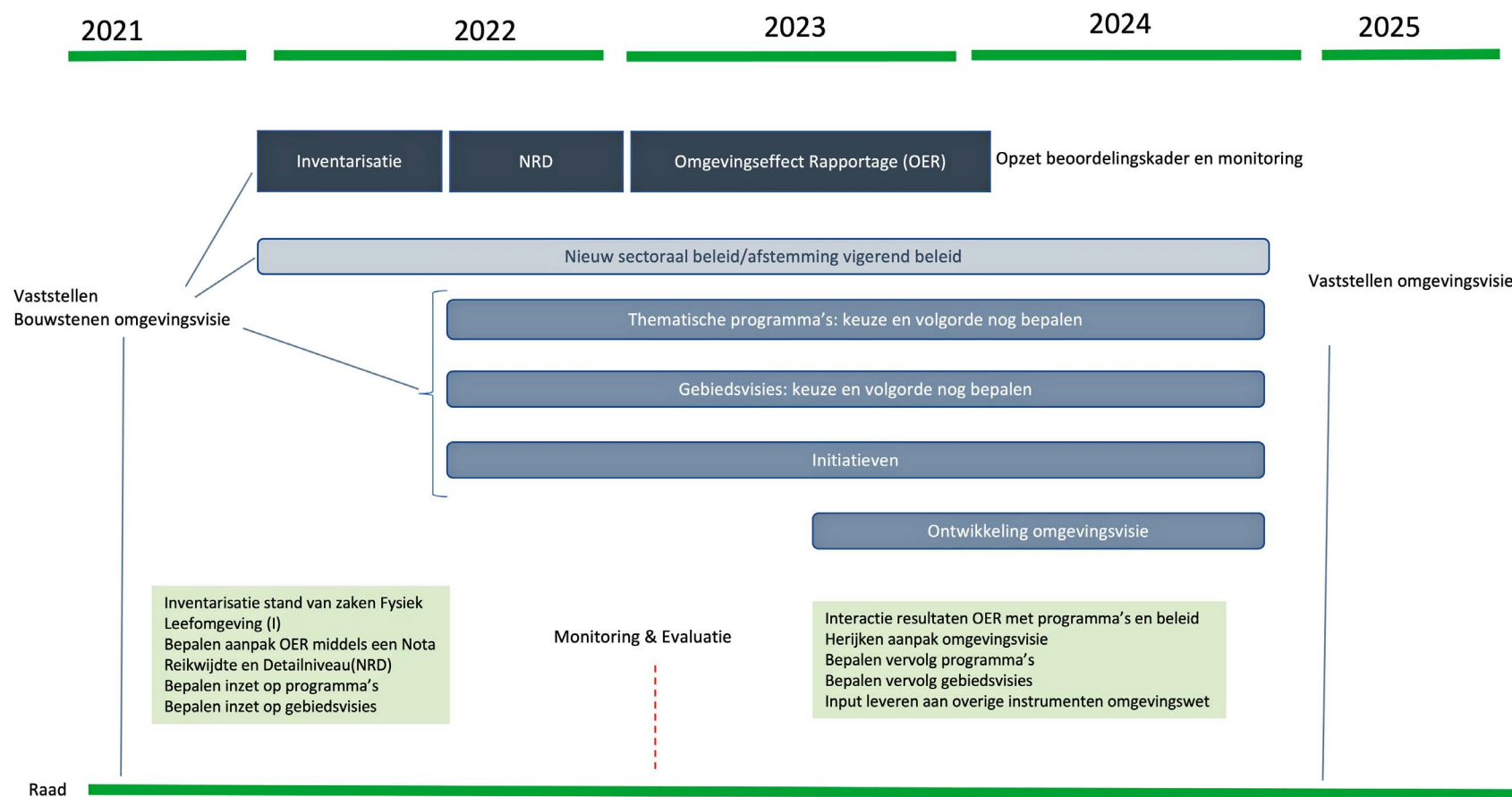
Met het vaststellen van dit document zijn we er nog niet. Het is pas het startsein voor de verdere ontwikkeling van dit document die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. De OER brengt in kaart wat de effecten zijn van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie. De uitkomst van de OER vormt de basis voor het monitorings- en evaluatieplan. Daarmee kan iedereen volgen wat de plannen zijn en hoe deze bijdragen aan de uitgangspunten en ambities van de uiteindelijke omgevingsvisie. Ook wordt er met andere beleidsvoorbereidingen afgestemd. Zo kunnen we beoordelen of we op koers liggen met alle activiteiten. Vormen de vele acties één gezamenlijke beweging? Vergeten we zaken? Waar zitten spanningen en wrijving? Moeten we bepaalde initiatieven meer gaan stimuleren en andere juist afremmen? Hoe beoordelen inwoners en organisaties de ontwikkeling van de gemeente? We hebben tot 2025 de tijd om een omgevingsvisie te maken. En tegelijkertijd gaan we aan de slag

met de uitvoering. Niet alle activiteiten kunnen tegelijkertijd worden opgepakt. Er komt een uitvoeringsprogramma en een planning voor de komende jaren.

**Mijn aantekeningen
bij hoofdstuk 4**

Mijn aantekeningen
bij hoofdstuk 1

Tijdspad ontwikkeling
omgevingsvisie

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

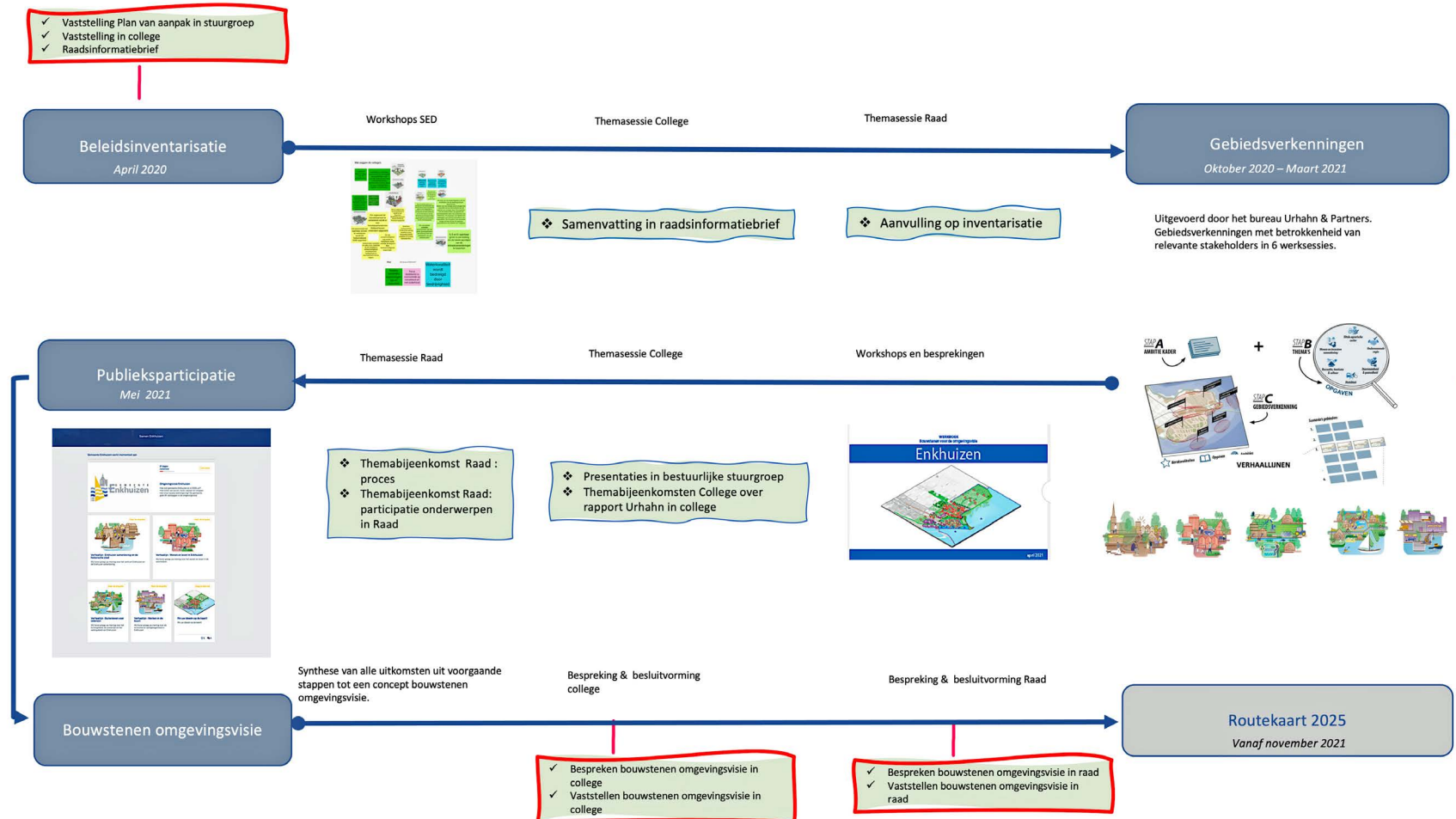
Samenvatting

Een omgevingvisie
in ontwikkeling

Bijlagen

Mijn aantekeningen
bij bijlage 1

Stroomschema van
het doorlopen traject

Colofon

Dit is een publicatie van de
Programma-organisatie Implementatie
Omgevingswet SED organisatie

Projectcoördinatie: **Titia van den Berg**

Redactie: **Accent Grave**

Vormgeving: **Koester media**

Beeld: **gemeente Enkhuizen**

Voor meer informatie:

omgevingswet@sed-wf.nl